

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2011 / 2012

Základní škola a mateřská škola Brno, nám. 28. října 22

Výroční zpráva 2011/2012

Část I

Základní charakteristika školy

Název právnické osoby: Základní škola a mateřská škola Brno, nám.28.října 22
Kontaktní adresa: nám.28.října 22, 602 00 Brno

Tel.:	Ředitelství:	545 212 165	(budova nám. 28.října)
	Hospodářka školy:	545 212 165	(budova nám. 28.října)
	Výdejna stravy:	545 212 165	(budova nám. 28. října)
	Mateřská škola Dituška	545 577 057	(budova Stará 13/15)
	2. stupeň ZŠ, MŠ, ŠD, školní klub	545 212 165	(budova nám. 28. října)
	1. stupeň ZŠ	545 575 323	(budova Stará 13/15)

Fax: 545 212 165

e-mail : info@osmec.cz

www stránky: www.osmec.cz

Zřizovatel školy: Statutární město Brno, Městská část Brno – střed, se sídlem v Brně, Dominikánská 2, PSČ 60169, okres Brno-město

Zřizovací listina vydaná Statutárním městem Brnem – Městskou částí Brno-střed, kterou se dnem 1.1.1994 zřizuje Základní škola a mateřská škola Brno, nám. 28. října 22, příspěvková organizace

IČO: 485 12 702

Číslo účtu: 66136621 / 0100

Rozhodnutí o zařazení do školského rejstříku vydané MŠMT pod čj: 25 435/05/21 s účinností od 1.9.2005.
IZO: 048512702

Statutární zástupce Základní školy a mateřské školy Brno, nám.28. října 22: Mgr. Ludmila Altmanová

Ředitelka Mgr.Ludmila Altmanová jmenována dekretem OŠ KÚ Jihomoravského kraje č.j. OŠ/3394/2001 ze dne 20.12. 2001 s účinností od 1.1. 2002

Spádová oblast

ZŠ a MŠ nám. 28. října 22

Bartošova, Barvířská, Bratislavská, (od začátku po č. 68 lichá i sudá), Cejl (od začátku po č. 68 lichá i sudá), Drobného (č. 1 až č. 7 lichá + č. 27), Francouzská (od začátku do č. 60 sudá), Hilleho, Hvězdova (pouze lichá č.), Jeřábkova, Koliště (od č. 1 do č. 49 lichá, sudá č. nejsou), Körnerova, Kudelova, Lidická (sudá č.), Lužánecká, Milady Horákové, nám. 28. října (mimo č. 13 – 19), Ponávka, Příční, Příkop, Soudní, Stará, Tkalcovská (do č. 95 lichá i sudá, mimo č. 1, 3, 5), Traubova (pouze lichá č.), tř. kpt. Jaroše, Vrchlického sad.

Úplné školy

Školní rok 2011/2012	Počet tříd	Počet ročníků	Počet žáků	Průměrný počet žáků na třídou	Kapacita
1.stupeň	10	5	194	19,40	
2.stupeň	7	4	109	15,57	
Celkem	17	9	303	17,82	
Přípravný ročník	3		54	Max. naplněnost – 15žáků výjimka na 18žáků/třída	
Kurz pro získání základní ho vzdělání	2		34	Max.naplněnost – 24 žáků Počet žáků vč. dálkové formy	
Celkem	22	9	391	18,61	450

Školská rada zřízená dle (§167 zákona č.561/2004 Sb.

Datum zřízení: 1.1.2006

Předseda a členové: Mgr. Vladislava Polišínská, Mgr. Markéta Živnová, Monika Balogová

Zvolený vzdělávací program a jeho č.j.

Název zvoleného vzdělávacího programu	Číslo jednací	V ročníku
ŠVP pro ZV Osmec (odpovědnost, samostatnost, multikultura, elán, cílevědomost) Rozhodnutí MŠMT ČR čj.: 8752/2006-21 z 31.3.2007 s účinností od 1.9.2006	1501/2006 ze dne 30.8.2006	1., 2., 3. 4. 5. ročník ZŠ 6., 7., 8. 9. ročník ZŠ

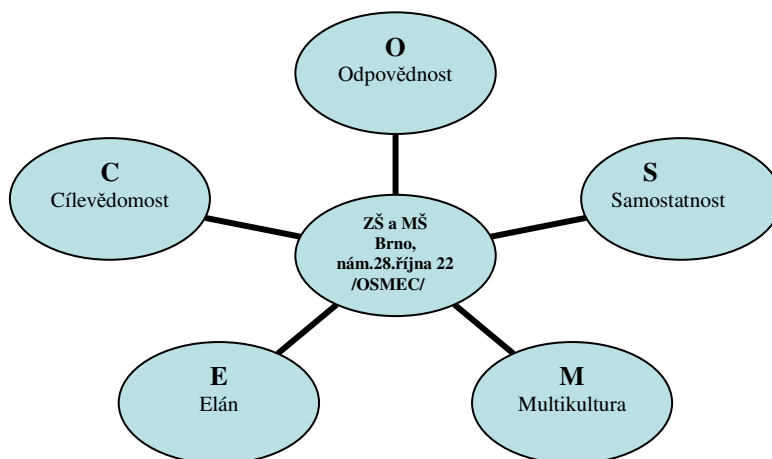
Jiné specializace, rozšířená výuka, zaměření:

přípravný ročník (3 třídy – max. 15 žáků/třída) – výjimka na 18ž/tř ,s dětmi pracuje kromě učitele i asistent pedagoga

kurz pro získání základního vzdělání - pro žáky s ukončenou povinnou školní docházkou, ale neukončeným základním vzděláním (denní i dálková forma studia)

Plnění učebních osnov a učebních plánů:

Na základě výjimky MŠMT pracuje ZŠ od 1.9.2006 podle vlastního ŠVP

Zařízení školního stravování

Typ jídelny- dle výkazu Z 17-01	Počet	Počet strávníků		
		děti a žáci	zaměst. školy a vlastní důchodci	ostatní*
L 11 ŠJ - úplná		---	---	---
L 13 ŠJ – výdejna		134	49	0
Náhradní stravování				

* Ostatní – ostatní důchodci, zaměstnanci jiných škol, zaměstnanci jiných zaměstnavatelů (firmy)

Školní družina, která je součástí základní školy

ŠD	počet oddělení	počet dětí	počet vychovatelů	kapacita
celkem	1,5	40	Fyz. 2 / 1,5 přepoč.	150

Z činnosti ŠD:

V tomto školním roce se podařilo všechny děti bez rozdílu věku zapojit do hraní deskových her. Má to velký vliv na chování dětí, procvičuje se myšlení, trpělivost, umění domluvit se, umění prohrávat.

Zaměřili jsme se také na pomoc při přípravě na vyučování - psaním úkolů, čtením, didaktickými hrami a procvičováním matematiky.

Školní klub, který je součástí školy - pouze tabulka

ŠK	počet oddělení	počet dětí	počet vychovatelů	kapacita
celkem	1	25	fyz. 2 / 1,3 přepoč.	25

Žáci využívali během školního klubu knihovnu (absenční, prezenční výpůjčky), četba knih, časopisů – úryvky, četba na pokračování, u některých žáků založeno čtenářské portfolio. Internet využívali žáci hlavně k poslechu hudby, ke komunikaci s kamarády, byli stále poučováni o jeho bezpečném používání. Snažili jsme se žáky vést k vyhledávání praktických informací na internetu – mapy, plán Brna, kulturní akce, webové stránky školy. Deskové hry se staly součástí každého odpoledne, oblíbená byla společenská hra Aktivita, jazyková hra Scrabble a další.

Ve ŠK se scházela kromě dalších účastníků stálá skupina žáků, kteří se v klubu mnohem intenzivněji než ostatní žáci věnovali přípravě na výuku, zapojili se do přípravy a realizace programů na podporu čtenářské gramotnosti a seznamování dětí z MŠ a 1. stupně se školní knihovnou. Tito žáci také pomáhali při programu pro 5. ročníky, jehož cílem bylo seznámit je se školním klubem ještě před přechodem na 2. stupeň.

Ranní klub byl zařazován 5 x v měsíci, pojetí ranního klubu spočívá v ranní přípravě na výuku.

V době velkých přestávek během dopolední výuky provozovali žáci ve ŠK rozhlasové vysílání, které bylo zaměřeno na školní časopis. Během vysílání jsme podporovali kultivovaný mluvený projev žáků. Z naplánovaných výtvarných činností se vydařily obrázky z písku, kresby inspirované školními akcemi (akademie, taneční festival), ježek, závěsní ptáčky, květiny. Příprava na výuku ve ŠK se oproti minulému školnímu roku zintenzívnila. Účastníci klubu se nejčastěji věnovali upevňování znalostí z ČJ, Př. Během přípravy na výuku jsme žáky vedli k osvojování strategií učení (KK k učení). K procvičování učiva využívali žáci výukové programy (ČJ). Příprava na výuku probíhala v kratších intervalech, byla střídána s relaxačními aktivitami s ohledem na SVP žáků. Příprava programů na podporu čtenářské gramotnosti, do které se účastníci aktivně zapojovali přispěla k rozvíjení KK, neboť žáci během jejich přípravy vymýšleli úkoly, vyhledávali ve slovnících, encyklopediích, internetu potřebné informace. Během samotných programů asistovali a pomáhali mladším spolužákům řešit úkoly.

Část II

Údaje o pracovnících školy

Odborná kvalifikace, dle zákona č. 563/2004 Sb.

	Přepočtený / fyzický	%
Celkový počet pedagogických pracovníků	32 / 33+ projekt 12,2/16	96,9/100 100/100
z toho odborně kvalifikovaných	30/31 + projekt 12,2/16	96,7/100 100/100

Počet absolventů s odbornou kvalifikací, kteří ve školním roce 2011/12 nastoupili na školu: 3

Počet učitelů s odbornou a kvalifikací, kteří ve školním roce 2011/12 nastoupili na školu: 0

Počet učitelů s odbornou kvalifikací, kteří ve školním roce 2011/12 odešli ze školy: 3

Nepedagogičtí pracovníci - počet : 13

Věkové složení učitelů

Věk	Učitelé	
	Muži	Ženy
do 35 let	2 + projekt (OP VK) 3	10 + projekt (OP VK) 10
36-50 let	1	9
51 a více	0	10
Pracující důchodci nepobírající důchod	0	0
Pracující důchodci pobírající důchod	0	1 + projekt (OP VK) 3
Celkem	3 + projekt (OP VK) 3	30 + projekt (OP VK) 13
Rodičovská dovolená	0	0

Údaje o spolupráci s odborovými organizacemi

Ve škole není zřízena odborová organizace

Údaje o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků včetně řídicích pracovníků školy

Plán vzdělávacích aktivit vychází ze základních dokumentů školy (koncepce rozvoje školy, výroční zprávy – každoroční plánování rozvoje školy) SWOT analýz (další směřování školy, hodnocení žáků) a evaluačního rámce naplnění cílů školy.

V roce 2011-12 probíhalo vzdělávání pedagogů podle ročního plánu DVPP, který vycházel z analýzy vzdělávacích potřeb pedagogů. Plán byl nastaven ve spolupráci s hlavním poskytovatelem vzdělávacích služeb v rámci projektů OP VK – Step by Step Česká republika (www.sbscr.cz). Vzdělávání bylo realizováno v následujících oblastech:

1. semináře:

V průběhu roku měli pedagogičtí pracovníci možnost vybrat si z několika seminářů na základě svých preferencí, Realizované semináře:

- Osobnostní a sociální výchova ve výuce výtvarné výchovy
- Kooperativní učení
- Podpora čtenářské gramotnosti v CA

2. Individuální typ podpory

Individuální typ podpory měl formu konzultací (individuálních či v malé skupině), mentorské podpory, pozorování ve třídě či supervize.

Cílem konzultací bylo umožnit učiteli získat určitý nadhled či odstup, prozkoumat hlouběji dané téma a najít možnosti k efektivnějšímu jednání či řešení.

3. Návštěva učitelů v jiných školách

v průběhu školního roku navštívili vybraní učitelé základní školy v Praze, Přerově, Zlíně, Ostravě, Karvině a Znojmě.

4. Kolegiální učení – vzájemné „hospitace“

Učitelé v průběhu školního roku měli příležitost jít se podívat na výuku svého kolegy. Byl stanoven indikátor - každý učitel by se měl min. 1x v průběhu školního roku podívat na výuku svého kolegy.

Návštěvy se uskutečnily po vzájemné dohodě obou učitelů. Součástí vzájemných hospitací byla kromě pozorování i vzájemná diskuse. Před samotnou návštěvou se učitelé domluvili na jejím průběhu (např. učitel, v jehož třídě se návštěva uskuteční, může požádat svého kolegu o to, aby se ve svém pozorování zaměřil na určitou část výuky /např. jak komunikuje s dětmi, jak zadává instrukce do skupin, jak jedná s konkrétním žákem apod./ a poskytl mu zpětnou vazbu na jeho práci nebo učitel, který se jde podívat na výuku svého kolegy, si dopředu stanoví, na co by se ve svém pozorování chtěl zaměřit, tak aby to bylo přínosné pro jeho praxi /stanoví si cíl: „Proč tam jde“/).

Jako základní nástroj k pozorování v rámci kolegiálního učení sloužily učitelům Mezinárodní profesní ISSA standardy: Kompetentní učitel 21. stol.

5. Certifikační proces Začít spolu

ve školním roce dále probíhal certifikační proces pedagogů v programu Začít spolu. Certifikace je podmíněna spoluprací pedagogů s lektorkou – náslechy, příprava výuky, výuka, následná reflexe. To vše probíhá v rámci certifikačních kritérií. Výstupem je Učitelské portfolio – jako doklad o proběhlé práci.

Každý pedagogický pracovník měl možnost, kromě výše uvedeného vzdělávání organizovaného školou, se účastnit vzdělávacích akcí dle vlastního výběru.

Školní asistenti

Počet celkem (přepočtený/fyzický) 6,5 / 8 asistentů pedagoga
z toho a) romský asistent 5
b) jiný (pedagogický, osobní) 1,5 / 3

Část III

Výsledky výchovy a vzdělávání

Údaje o přijímacím řízení na střední školu , počet absolventů ZŠ

V devátém ročníku vychází 18 žáků /2 studenti v zahraničí/, přihlášku podalo 11 žáků, 5 nepodalo.

- 2 žáci přijati na maturitní obory
- 8 žáků na tříleté učební obory
- 1 žákyně na dvouletý učební obor

V osmém ročníku vychází 8 žáků, 1 žák přihlášku nepodal, 1 žák podal přihlášku a má nařízenou ústavní výchovu, 1 žák podal přihlášku na Lomenou, 5 žáků podalo přihlášku do kurzu pro získání základního vzdělání.

V kurzu pro získání základního vzdělání - denní studium vychází 18 žáků, přihlášku podalo 10 žáků, 2 žákyně jsou na MD, 6 žáků přihlášku nepodalo.

- 1 žákyně přijata do gymnázia
- 9 žáků přijato do tříletých učebních oborů

Celkem:

- vychází 34 žáků
- přihlášku podalo 28 žáků
- přijato 28 žáků / 2 žáci na maturitní obor, 1 žákyně do gymnázia, 19 žáků na tříletý učební obor, 1 žákyně na dvouletý učební obor, 5 žáků do kurzu pro získání základního vzdělání/
Neúspěšným žákům 9. ročníku bude nabídnut kurz pro získání základního vzdělání!

PŘEHLED KLASIFIKACE ŠKOLY ŠK.ROK 2011 / 2012, I. POLOLETÍ

Třída	Třídní učitel	Ž Á K Ů			P R O S P Ě Č H										C H O V Á N Í			A B S E N C E					
		Celkem	Chlapci	Dívky	C E L K O V Ý			P O Č E T Z N Á M E K					P	Velmi dobré	Uspokojivé	Neuspokojivé	C E L K E M V E T Ř Í D Ě			P R Ů M Ě R N A Ž Á K A			
					Vyznamenaní	Prospěli	Neprospěli	Výborný	Chvalitebný	Dobry	Dostatečný	Nedostatečný	jiné hodnocení				Prům.známka	Celkem	Omluvená	Neomluvená	Celkem	Omluvená	Neomluvená
I.A	Mgr. Marie Řiháčková	21	11	10	15	6		89	28	2				1,27	17			1241	1221	20	59,10	58,14	0,95
I.B	Mgr. Ilona Hrnčířiková	22	11	11	11	11		96	34	17				1,46	21			1681	1681		76,41	76,41	
II.A	Mgr. Naďa Tesárková	19	10	9	10	7	2	83	24	11	6	2		1,57	18			1591	1452	139	83,74	76,42	7,32
II.B	Bc. Nicole Novotná Porybná	20	8	12	7	10	3	93	17	15	5	2	8	1,54	19			1899	1899		94,95	94,95	
III.A	Bc. Alena Zámečnicková	18	8	10	10	8		105	22	14	3			1,41	18			1247	1242	5	69,28	69,00	0,28
III.B	Markéta Popelková, DiS	20	10	10	11	9		71	48	11	6			1,65	17			1678	1678		83,90	83,90	
IV.A	Mgr. Vladislava Polišenská	14	7	7		13	1	43	32	32	15	4		2,25	13	1		1394	1394		99,57	99,57	
IV.B	Mgr. Marcela Drábková	14	6	8	4	9	1	47	34	15	20	1		2,09	13			1011	980	31	72,21	70,00	2,21
V.A	Mgr. Ivona Vaňková	13	4	9	2	11		53	23	34	10			2,01	12			717	717		55,15	55,15	
V.B	Bc. Gabriela Šubíková	16	5	11	2	12	2	58	34	33	29	6		2,32	14	2		1099	1094	5	68,69	68,38	0,31
VI.A	Mgr. Jana Štastná	14	8	6	5	3	6	52	48	28	20	1	19	2,14	8	3	1	1505	1411	94	107,50	100,79	6,71
VI.B	Mgr. Iva Stalmachová	14	6	8	4	8	2	66	37	31	16	4	14	2,09	10	1	1	1407	1231	176	100,50	87,93	12,57
VII.A	Mgr. Klára Bořutová	13	8	5	1	7	5	42	37	46	22	1	33	2,37	9	2		1526	1460	66	117,38	112,31	5,08
VII.B	PhDr. Kateřina Švandová	12	3	9	1	6	5	37	29	34	30		24	2,46	8	2		1507	1438	69	125,58	119,83	5,75
VIII.A	RNDr. Ludmila Jeřábková	21	8	13	3	7	11	67	69	70	51	9	34	2,53	12	6	1	2945	2631	314	140,24	125,29	14,95
VIII.B	Mgr. Olga Kušnierová	16	9	7	1	2	13	33	34	54	50	8	46	2,84	10	1	2	3338	2533	805	208,63	158,31	50,31
IX.A	Mgr. Lenka Penišková	18	11	7	2	5	11	51	49	46	53	14	57	2,71	12	2	1	3030	2739	291	168,33	152,17	16,17
	CELKEM/POČET	285	133	152	89	134	62	###	599	493	336	52	235	x	231	20	6	28816	26801	2015	x	x	x
	PROCENT	v	47	53	31	47	22	39	21	18	12	2	8	x	90	8	2	v	93	7	x	x	x
	PRŮMĚR	17	8	9	5	8	4	64	35	29	20	3	14	2,04	14	1	0	1695	1577	119	101,11	94,04	7,07

PŘEHLED KLASIFIKACE ŠKOLY

ŠK.ROK 2011 / 2012, II. POLOLETÍ

Třída	Třídní učitel	Ž Á K Ů			PROSPĚCH										CHOVÁNÍ			ABSENCE					
		Celkem	Chlapci	Dívky	CELKOVÝ			POČET ZNÁMEK					P	Velmi dobré	Uspokojivé	Neuspokojivé	CELKEM VE TŘIDĚ			PRŮMĚR NA ŽÁKA			
					Vyznamenaní	Prospěli	Neprospěli	Výborný	Chvalitebný	Dobry	Dostatečný	Nedostatečný	jiné hodnocení				Prům.známka	Celkem	Omluvená	Neomluvená	Celkem	Omluvená	Neomluvená
I.A	Mgr. Marie Řiháčková	21	11	10	11	10		99	31	16	1			1,45	21			2126	2094	32	101,24	99,71	1,52
I.B	Mgr. Ilona Hrnčířiková	22	11	11	12	10		86	38	17	6			1,61	21			2328	2316	12	105,82	105,27	0,55
II.A	Mgr. Naďa Tesárková	19	10	9	10	7	2	90	23	12	6	2		1,55	19			1871	1829	42	98,47	96,26	2,21
II.B	Bc. Nicole Novotná Porybná	20	8	12	7	12	1	93	14	13	13		7	1,59	19			2554	2511	43	127,70	125,55	2,15
III.A	Bc. Alena Zámečnicková	18	8	10	9	9		94	28	15	7			1,55	18			1350	1345	5	75,00	74,72	0,28
III.B	Markéta Popelková, DiS	20	10	10	9	11		75	37	19	13			1,79	18			2350	2306	44	117,50	115,30	2,20
IV.A	Mgr. Vladislava Polišenská	14	7	7		13	1	47	31	23	23	2		2,22	13	1		1219	1129	90	87,07	80,64	6,43
IV.B	Mgr. Marcela Drábková	14	6	8	4	10		45	38	12	22			2,09	13			1360	1335	25	97,14	95,36	1,79
V.A	Mgr. Ivona Vaňková	13	4	9	3	10		61	24	22	13			1,89	11			828	828		63,69	63,69	
V.B	Bc. Gabriela Šubíková	16	5	11	1	13	2	53	43	27	31	6		2,34	14	2		1379	1359	20	86,19	84,94	1,25
VI.A	Mgr. Jana Štastná	14	8	6	5	7	2	48	37	15	3		37	1,73	6	2		1418	1352	66	101,29	96,57	4,71
VI.B	Mgr. Iva Stalmachová	14	6	8	5	4	5	45	48	34	15		27	2,11	7	2	2	1902	1837	65	135,86	131,21	4,64
VII.A	Mgr. Klára Bořutová	13	8	5	1	5	7	26	48	40	18		36	2,39	8	2		2094	2084	10	161,08	160,31	0,77
VII.B	PhDr. Kateřina Švandová	12	3	9		5	7	22	35	46	33		32	2,74	10	1		2644	2467	177	220,33	205,58	14,75
VIII.A	RNDr. Ludmila Jeřábková	21	8	13	2	11	8	65	61	79	67	2	41	2,58	12	2	5	4459	3631	828	212,33	172,90	39,43
VIII.B	Mgr. Olga Kušnierová	16	9	7		2	14	9	34	58	71		68	3,16	8	4	2	4715	3461	1254	294,69	216,31	78,38
IX.A	Mgr. Lenka Penišková	18	11	7	2	7	9	41	46	49	48	2	84	2,62	9	1	3	4440	4204	236	246,67	233,56	13,11
	CELKEM/POČET	285	133	152	81	146	58	999	616	497	390	14	332	x	227	17	12	39037	36088	2949	x	x	x
	PROCENT	v	47	53	28	51	20	35	22	17	14	0	12	x	89	7	5	v	92	8	x	x	x
	PRŮMĚR	17	8	9	5	9	3	59	36	29	23	1	20	2,08	13	1	1	2296	2123	173	136,97	126,62	10,35

Přestupy žáků mezi ZŠ

Počet žáků, kteří odešli na jinou ZŠ: 38

Důvody: vysoká migrace rodin

Počet žáků, kteří přišli z jiné ZŠ: 26

Důvody: vysoká migrace rodin

Část IV

Hodnocení ZŠ nebo jejich součástí

Kontroly provedené Českou školní inspekcí:

Ve školním roce 2011/12 ČŠI provedla inspekční činnost 5. – 7.6. 2012

Opatření zavedená na základě zjištění České školní inspekce: dopracování ŠVP PV – dopracováno, předáno ČŠI

Kontroly provedené jinými kontrolními orgány:

- Krajská hygienická stanice 2 x
- JMK veřejnosprávní kontrola
- FÚ Brno Daňová kontrola
- ČMOS kontrola SIBP – BOZP
- MŠMT veřejnosprávní kontrola (EU školám)
- MSSZ kontrola pojistného, plnění úkolů v nemocenském a důchodovém pojištění

Opatření zavedená na základě zjištění jiných kontrolních orgánů:

Všechny kontroly bez závad

Část V

Výkon státní správy

/dle § 165, odst. 2, zákona č. 561/2004 Sb./

Rozhodnutí ředitele	Počet	Počet odvolání
přeřazení žáka nebo studenta do vyššího ročníku podle § 17 odst. 3 a povolení individuálního vzdělávacího plánu podle § 18,	3	-
přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání podle § 34 a ukončení předškolního vzdělávání podle § 35	27	-
odkladu povinné školní docházky podle § 37,	26	-
převedení žáka do odpovídajícího ročníku základní školy podle § 39 odst. 2,	-	-
přijetí k základnímu vzdělávání podle § 46, přestupu žáka podle § 49 odst. 1 a převedení žáka do jiného vzdělávacího programu podle § 49 odst. 2, povolení pokračování v základním vzdělávání podle § 55 odst. 2	82	-
přijetí ke vzdělávání ve střední škole podle § 59 a následujících, vyšší odborné škole podle § 93 a následujících a v konzervatoři podle § 88	-	-
přestupu, změně oboru vzdělání a přerušení vzdělávání podle § 66 a 97	-	-
opakování ročníku po splnění povinné školní docházky podle § 52 odst. 6, § 66 odst. 7 a § 97 odst. 8,	-	-
snížení nebo prominutí úplaty za poskytování vzdělávání a školských služeb podle § 123 odst. 4	33	-
podmíněného vyloučení a vyloučení žáka nebo studenta ze školy nebo školského zařízení podle § 31 odst. 2 a 4	4	-
uznání dosaženého vzdělání podle § 70 a 100	-	-
povolení a zrušení individuálního vzdělávání žáka podle § 41	-	-

Část VI

Výroční zpráva o poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, v platném znění za období 1. 1. 2011 – 31. 12. 2011

Při poskytování informací veřejnosti postupuje škola podle zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, v platném znění

A/ Celkový počet písemných žádostí o informace	0
B/ Počet podaných rozkladů proti rozhodnutí o neposkytnutí informace	0
C/ Počet rozsudků soudu, kterým došlo k přezkoumání rozhodnutí o neposkytnutí informace:	0
D/ Výsledky sankčních řízení za nedodržování zákona:	0
E/ Veškeré písemné dotazy včetně kopií vyřízení za uvedené období jsou k dispozici v archivu školy.	0

Část VII

Další údaje o škole

Projekty, rozvojové programy

Harmonogram realizace evropských projektů – viz příloha. Podrobné informace o projektech - evaluační rámce projektů – viz www.osmec.cz

získali jsme prostředky v rámci OP VK

- *Projekt: Inkluzivní vzdělávání žáků ve školách „spádových“ sociálně vyloučeným lokalitám – v tzv. romských školách („spádové školy“)*

Realizace: 1.4.2010 – 31.3.2013

Rozpočet: 31 683 896, 60 Kč

Partneři: ZŠ Křenová (Brno), ZŠ Merhautova (Brno), ZŠ B. Němcové (Přerov)

- *Projekt: Rovné příležitosti ke vzdělávání pro romské žáky v inkluzivní škole („inkluzivní škola“)*

Realizace: 5.10.2009 – 31.8.2012

Rozpočet: 9 489 355,92 Kč

Partneři: ZŠ Křenová (Brno), ZŠ Merhautova (Brno), ZŠ Ústí n.Labem-Předlice, ZŠ Most-Chánov, Drom-romské středisko

- *Projekt: Virtuální ICT pro kvalitní výuku*

Realizace: 29.11.2010 – 28.5.2013

Rozpočet: 1 626 256,- Kč

Partneři: -

- *Projekt: Amen sikhluvas pre dživipen! (Učíme se pro život!) (partnerství ZŠ Křenová)*

Realizace: 1.4.2009 – 31.3.2012

Rozpočet: 15 271 573,72 Kč (3 449 236,77 Kč))

- *Partnersky zajišťujeme realizaci dalších projektů – projekt Šanci dětem, projekt Brněnská stí otevřených škol, projekt Comenius Regio, apod.*

V letech 2010/11, 2011/12 se všechny evropské projekty překryjí. Na rok 2012-2013 plánujeme uspořádání konference. Na konferenci budeme prezentovat závěry projektových aktivit (jasně definovaný, podložený signál směrem do systému vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků – v projektech ověřený systém se budeme snažit prosadit do vzdělávacího systému)

V oblasti projektů do budoucna plánujeme každoročně podávat žádost o dotaci v rámci programu na podporu integrace romské komunity (Projekt Škola s celodenním programem v Brně).

V roce 2011 jsme podali v rámci výzvy OP VK JMK projekt Model komunitního a inkluzivního vzdělávání pro základní školy hlavního vzdělávacího proudu v sociálně vyloučených lokalitách (projekt naváže na ukončené OP VK projekty – realizace 04/2013 -03/2015. Projekt byl doporučen k realizaci (rozpočet: 21 767 016,13)

Škola je zapojena do následujících rozvojových programů:

- Rozvojový program Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním,
- Program MŠMT na podporu integrace romské komunity,
- Program na podporu škol, které realizují inkluzivní vzdělávání a vzdělávání dětí a žáků se sociokulturním znevýhodněním,
- Program na vybavování škol kompenzačními pomůckami pro podporu vzdělávání žáků se zdravotním postižením.

Celodenní program školy

- 2011/2012 počet pravidelných účastníků celodenního programu bylo 177 (45,8 % žáků školy), Mezi žáky školy jsou započítáni i žáci přípravných tříd, mateřských škol, kteří se celodenního programu účastní v edukativně stimulačních skupinách, dále žáci kurzu pro dokončení základního vzdělání.
- Na začátku školního roku proběhlo sestavování rozvrhu celodenního programu, navazuje na předchozí školní rok (rozsáhlá nabídka přes 30 aktivit)
- Aktivity byly hrazeny z několika zdrojů (SBOŠ, Inkluzivní škola ESF, Celodenní program MŠMT, vlastní zdroje)
- Vytvořeny přehledy aktivit (vitríny, web, letáky pro žáky a rodiče), rozvrh byl pravidelně aktualizován
- Proběhly konzultace s vedoucími kroužků, kontrola vedení dokumentace, hospitace (naplňování cílů)
- Podána žádost o dotaci na rok 2012 (MŠMT) - schváleno

- Probíhaly kluby prevence, exkurze žáků 5. tříd ve školním klubu/knihovně, exkurze studentů FFMU-celodenní program
- Zrealizovány programy na podporu čtenářské gramotnosti pro MŠ, O. ročníky, 1. stupeň realizované v rámci neformálního vzdělávání

Celodenní program reflektoval individuální vzdělávací potřeby žáků, možnost vyrovnávat deficity, rozvíjet nadání, možnost přítomnosti rodiče

- Edukativně stimulační skupiny (3 skupiny)– zapojení rodičů do vzdělávacího procesu předškolních dětí
- Ranní klub – zařazován pouze pět dní v měsíci, má pravidelné účastníky, ale pouze 3-4, v ranním klubu se daří příprava na výuku, procvičování učiva
- Doučování 1. stupeň (10 skupin)– upevňování a doplňování učiva, formou hry, příležitost pro dlouhodobě absentující, SPU, nadané
- Kroužky (17 kroužků) – příležitost pro nadané žáky, průřezová témata, mediální výchova
- Příprava na přijímací zkoušky (6 skupin) – individuální konzultace, příležitost pro dlouhodobé absence, vycházející, IVP
- Centra aktivit / kluby (3 kluby) – smysluplná náplň VČ mezi dopolední a odpolední výukou, relaxace, psaní Dů, knihovna
- Relaxační koutky, rozhlasové vysílání v dopoledním bloku – změna charakteru činnosti, relaxace, kultivace mluveného projevu
- Klub prevence – preventivní působení na žáky s opakujícím se problémovým chováním, spolupráce s PČR, spolupráce s rodiči problémových žáků

Část VIII

Poradenské služby v základní škole

Údaje o odborných pracovnících - počty

	fyzický počet	kvalifikace, specializace	dosažené vzdělání
výchovný poradce	1	Učitelství všeobecně vzdělávacích předmětů	vysokoškolské
školní metodik prevence	1	Sociální pedagogika	vysokoškolské

	úvazek	kvalifikace, specializace	dosažené vzdělání	financování
školní psycholog	1,0	psychologie	VŠ	Projekt RŠPP (VIP III)
školní speciální pedagog	1,0	spec. ped.	VŠ	Projekt OP VK
školní psycholog	1,0	Obnova a rozvoj venkova, studentka 5. roč. psychologie	VOŠ	Projekt OP VK
Školní sociální pedagog	1,0	psychologie	VŠ	Projekt OP VK
Asistent poradenského pracoviště	1,0	maturita	SŠ	Projekt OP VK

Věková struktura

	do 35let	36 – 50 let	51 let–a více/z toho důchodci
výchovný poradce	0	1	0
školní metodik prevence	1	0	0
školní psycholog	2 (projekt)	0	0
školní speciální pedagog	0	1	0
Školní sociální pedagog	1 (projekt)	0	0
Asistent poradenského pracoviště	1 (projekt)	0	0

Údaje o finančních zdrojích na poradenské služby ve školách

Finanční prostředky čerpané ze státního rozpočtu formou grantů (ne z KrÚ JmK):

Školní psycholog – projekt RŠPP (VIP III)

Školní speciální, sociální pedagog, asistent ŠPP, školní psycholog II: projekty ESF

Finanční prostředky z jiných zdrojů (např. MČ, MMB, sponzor, jiné: NE)

Individuální integrace

Typ postižení	Ročník	Počet žáků
Mentální postižení	6.	1
ADHD	7.	1
ADHD	2.	1
Celkem		3

Skupinová integrace

Typ postižení	Ročník	Počet žáků
celkem		0

Hodnocení minimálního preventivního programu

- po celý školní rok fungoval systém celodenního programu, který naplňoval funkci nespecifické prevence, žáci navštěvovali kroužky, kluby, doučování, ranní klub
- v oblasti primární prevence byla realizována tato témata :
  - Návykové látky, doprava
  - Šikana, kyberšikana
  - Sexuální výchova, násilí
  - Rasismus, xenofobie
  - Poruchy příjmu potravy
  - Vandalismus, krádeže, záškoláctví
- proběhly adaptační programy
- proběhly osvědčené aktivity realizované mimoškolními subjekty (Dalmatin-Městská policie, Podané ruce než užiješ alkohol, divadlo fórum, Řekni drogám NE)
- V rámci akce Dalmatin se žáci věnovali těmto tématům: Už vím (nebezpečné předměty, riziko úrazů), Malý kriminalista (svědecká výpověď), Ejhle jehla (bezpečné chování), Sama doma (ochrana soukromí), Výlet (trestní odpovědnost, záškoláctví)
- v oblasti indikované prevence spolupracovala škola s Policií ČR (klub prevence)- vybraní žáci se účastnili v rámci neformálního vzdělávání preventivních pohovorů s PČR (PhDr. Dlapa), cílovou skupinou byli žáci 2. stupně s opakujícím se problémovým chováním (vyhrožování spolužákům, učitelům, chování se znaky šikany apod.), cílem klubů prevence bylo informovat žáky o rizikovém chování v souvislosti s trestní odpovědností (pro ty, kteří dovršili 15 let), poučení žáků o skutkových podstatách. Dále byli žáci seznámeni s trestním zákonem (par.50) – přestupky proti občanskému soužití (vyhrožování, újma na zdraví, výtržnictví), v rámci klubu prevence proběhly také pohovory s rodiči (OP, trestní odpovědnost)
- Problémy související s rizikovým chováním řešilo ve spolupráci s učiteli ŠPP, postup při řešení problémů vycházel ze školního řádu (pedagogické směrnice), krizového plánu, metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování
- Proběhlo mapování rizikového chování žáků

Poradenská a informační činnost

ŠMP reagoval na požadavky třídních učitelů a ŠPP v souvislosti s rizikovým chováním žáků, spolupracoval s TU při vyhledávání a zachycení varovných signálů souvisejícího s rozvojem SPJ, prováděl rozhovory se žáky, navrhoval řešení, informoval o průběhu řešení problémů, informoval ped. pracovníky o nabídce preventivních pořadů pro školy, informoval o průběhu primární prevence, kterou vykonává v průběhu roku s dalšími členy ŠPP.

V příštím školním roce bude nutné doplnit v oblasti PP NL poznatky o elektronické cigaretě, energetických nápojích v souvislosti s možnými riziky, netolismus. Pokračovat bude klub prevence. Více se zaměřit na zdravé vztahy ve třídách, primární prevenci vybraných oblastí přenést na učitele (včetně metodiky). Negativní působení sekt bude zapracována do předmětů Rv, Ov .

Zhodnocení činnosti školního poradenského pracoviště ve školním roce 2011/2012

Prioritami školního poradenského pracoviště na školní rok 2011/2012 byly:

- 1) Skupinová práce s vybranými problémovými žáky – částečně splněno (probíhalo v 1. pololetí, z důvodu časté absence žáků a nevhodnosti konání skupin během výuky zrušeno)
- 2) Dlouhodobá individuální poradenská a terapeutická práce s žáky - částečně splněno (menší rozsah než byl plánován)
- 3) Psychologické a speciálně pedagogické vyšetření neprospívajících žáků a nových žáků - splněno
- 4) Evidence vývoje absence v jednotlivých třídách a u jednotlivých žáků s velkou absencí - splněno
- 5) Logopedická péče o žáky na 1. stupni, diagnostika vad řeči - splněno
- 6) Adaptační programy - splněno
- 7) Kariérové poradenství včetně motivace žáků ke studiu (včetně motivace zákonných zástupců) – částečně splněno (motivace ZZ v klubu rodičů se nezdařila, klub navštěvovalo minimum rodičů)
- 8) Doplnění popisu speciálních vzdělávacích potřeb našich žáků - splněno
- 9) Zefektivnění spolupráce se státními a nestátními organizacemi - splněno

ŠPP se pravidelně schází v širším složení /všichni členové ŠPP, vedení školy – zástupce ŘŠ/ 1x za měsíc, ze schůzek jsou vedeny zápisy.

V užším složení probíhají schůzky 1x týdně v pondělí, výchovné komise se konají v úterý, aktuální problémy se řeší okamžitě.

Screening speciálních vzdělávacích potřeb

Ve školním roce 2011/2012 probíhal po celý školní rok rozsáhlý screening speciálních vzdělávacích potřeb žáků obou stupňů ZŠ. Cílem snažení celého ŠPP bylo tomto roce dokončit speciálně pedagogické a psychologické vyšetření všech žáků naší školy s cílem definování jejich speciálních vzdělávacích potřeb.

Tato diagnostika obnáší skupinové pozorování ve třídách, přípravu testů, individuální vyšetření, konzultaci s třídním učitelem, konzultaci s psychologem, vyhodnocování testů a psaní zpráv z vyšetření včetně doporučení pro učitele. Jedná se o velice časově náročný proces, který však v případech našich žáků a skladby tříd přinese své ovoce.

Spolupráce s PPP Zachova 1, Brno - škola spolupracuje s Mgr. Hanou Burešovou, která většinu vyšetření našich žáků provádí přímo ve škole. Se všemi členy ŠPP, se třídními učiteli konzultuje školní zralosti, výukové a výchovné problémy žáků.

Výchovné komise - probíhají pravidelně každé úterý /mimořádné – závažné případy/ ve složení zákonný zástupce žáka/pokud je to vhodné, je přítomen i žák/, výchovná poradkyně 1. st., psychologka 1. st., psychologka 2. st., třídní učitel, vedení školy, v závažných případech výchovná poradkyně 2. st., kurátoři OSPOD, zástupci Policie ČR, výchovné komise vede speciální pedagožka

výchovná komise řešila 116 případů/ 31 případů na 1. st., 85 případů na 2. st./, dosud se k výchovným komisím nedostavilo 46 zákonných zástupců / 12 ZZ z 1. st., 34 ZZ z 2. st./, což činí 40 %

Výchovné komise se zabývají problémy týkající se :

- záškoláctví
- agresivního chování žáků mezi sebou, k vyučujícím
- výukových obtíží, zapomínání pomůcek, nedůsledné přípravy na výuku
- dlužnými částkami
- volby povolání
- souhlasů rodičů s vyšetřením v PPP

Záškoláctví – statistika

Přestupkovým komisím Brno – střed, Brno – sever, Brno – Židenice, Brno – Maloměřice bylo postoupeno 46 oznámení o zanedbání školní docházky / 2 na 1. st., 44 na 2. st./

Další informace

- třídní učitelé sjednali 275 pohovorů se zákonnými zástupci žáků / 96 pohovorů na 1. st., 178 pohovorů na 2. st./, nedostavilo se 49 rodičů, 45 rodičů z 2. st., 4 rodiče z 1. stupně/
- Třídní učitelé vypracovali 129 posudků na žáky pro potřeby OSPOD, 22 posudků pro potřeby Policie ČR, 7 posudků pro potřeby Probační a mediační služby, 5 posudků pro potřeby soudu, 5 posudků pro DDÚ, ve 4 případech se učitelé účastnili soudního přelíčení.
- výchovná poradkyně ve svých konzultačních hodinách vedla 46 pohovorů s učiteli/ výchovné problémy žáků, absence/, s 5 rodiči ohledně volby povolání – přijímacího řízení, 25 individuálních konzultací se žáky ohledně přijímacího řízení
- 7. 12. 2011 se uskutečnila schůzka pro rodiče vycházejících žáků
- 32 individuálních pohovorů se žáky ohledně výchovných problémů
- 16. 9. 2011 se konal ve školní knihovně naší školy „Kulatý stůl“, kde se setkali zástupci ZŠ nám. 28. října, ZŠ Křenová, zástupci jednotlivých OSPODů

Spolupráce s partnery

- každý měsíc setkání „Kulatý stůl“ DROM, jsou vedeny zápisy
- Kulatý stůl – setkání s OSPODy
- konference ZŠ Křenová 2. 3. 2012
- konference Praha „Inkluzivní školství“ 18. – 19. 5. 2012
- účast na supervizích ŠPP

(Statistika provedena k 11. 6. 2012)

Součinnost se státními a nestátními organizacemi

- Orgán sociálně právní ochrany dětí

Žádosti OSPODu na školu: 129 žádostí

žádost o návštěvu v rodině 1. st.: 4, 2. st.: 17

- Policie ČR

PČR se obrátilo na školu: 22 žádostí, oznámení

ve dvou případech volána Policie ČR – akutně – agrese ze strany žáků 2. stupně
jednou volána v případě opakovaného nevyzvednutí dítěte ze školní družiny

- Úřad městské části

46 případů, 2 na 1. stupni, 44 na 2. stupni

- Probační a mediační služba

7 žádostí na Probační a mediační službu – zaslána odpověď

- Městský soud v Brně

5 případů řešeno soudní cestou (výpověď zástupců školy u soudu)

- nařízena ústavní výchova 4 děti

- Dětský diagnostický ústav

oznámení ze strany DDÚ škole – 5x

- Dětská psych. léčebna 2010/11

ze školy žádost DPLce – odpověď z DPLky – žádná

Veškerá úřední komunikace školy s okolím činila:

2011 (01-12): 2345 čísel jednacích

2012 (01-06): 1304 čísel jednacích

velká část uvedených dat tvoří komunikace s OSPODy, Policií ČR, ÚMČ, PPP, rodiči, přestupy žáků spojené s migrací našich žáků. Část komunikace s rodiči funguje i mimo podací deník formou deníčků, žákovských knížek, návštěvou asistentů přímo v rodinách.

Část IX ZÁVĚR

Naše základní škola se nachází v centru Brna. Jsme základní školou hlavního vzdělávacího proudu, kterou navštěvuje cca 450 dětí a žáků. Součástí školy jsou mateřské školy, přípravné třídy, kurzy pro získání základního vzdělání. Ve škole funguje celodenní program a pracuje zde silné poradenské pracoviště.

Díky zvýšenému nasazení všech zaměstnanců školy a s pomocí evropských dotačních programů se nám podařilo překonat bariéry inkluzivního vzdělávání (viz www.osmec.cz, www.ligakomunitnichskol.cz)

Naše práce se opírá o základní principy aktuálních trendů v počátečním vzdělávání – princip komunitní a inkluzivní.

Plánovaně se snažíme zvyšovat efektivitu své práce prostřednictvím aktivit v rámci včasné péče, celodenního programu školy, nabídky vzdělávacích programů vycházejících z pedagogiky orientované na dítě, dalšího vzdělávání pedagogů, komplexního poradenství, cílené spolupráce s rodiči, spolupráce se školami a dalšími subjekty edukace a v neposlední řadě i prostřednictvím zvyšování úrovně vybavenosti školy.

Naše škola věnuje zvýšenou péči dětem a žákům se speciálními vzdělávacími potřebami a poskytuje poradenství i rodičům našich žáků, které zajišťuje tým školního poradenského pracoviště (školní psychologové, speciální pedagog, sociální pedagog, logoped, asistent ŠPP). Individualizaci vzdělávací péče o děti a žáky, vycházející z multidisciplinární diagnostiky, zajišťujeme prostřednictvím dalších pedagogických pracovníků ve třídách (2 učitelé ve třídě, menší skupiny žáků).

Veškeré nadstandardní služby školy jsou našim klientům poskytovány bezplatně (finanční prostředky získáváme především z evropských dotačních programů).

Unikátní model komunitního a inkluzivního vzdělávání je v rámci počátečního vzdělávání ve své nabídce vzdělávacích, poradenských a dalších služeb vysoce nadstandardní. Tento model s sebou nese vysoké nároky na zaměstnance školy (organizace, osobní rozvoj, diagnostika, individuální přístup, evaluační činnosti, dobrovolnická práce ...).

Na závěr bych chtěla poděkovat všem zaměstnancům školy za odvedenou práci s dětmi a rodiči.

V Brně, 12.7.2012

Mgr. Ludmila Altmanová
ředitelka školy

ČÁST X

Model komunitního a inkluzivního vzdělávání

Základní škola a mateřská škola Brno, nám.28.října 22, příspěvková organizace
info@osmec.cz, www.osmec.cz, 545212165

MODEL KOMUNITNÍHO A INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ – individualizace vzdělávací péče o žáky s ohledem na jejich vzdělávací potřeby

I. Úvod

Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním.

(Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v aktuálním znění, §16)

Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami **mají právo na vzdělávání, jehož obsah, formy a metody odpovídají jejich vzdělávacím potřebám a možnostem, na vytvoření nezbytných podmínek, které toto vzdělávání umožní, a na poradenskou pomoc školy a školského poradenského zařízení.**

(Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v aktuálním znění, §16)

Pokud bychom uměli v českých školách vytvářet inkluzivní prostředí, byla by naplněna reforma českého vzdělávacího systému. Míra připravenosti škol přijímat různorodost a pracovat s ní (inkluzí) je přímo úměrná míře připravenosti učitelů vytvářet inkluzivní vzdělávací prostředí a míře systémové podpory proinkluzivních opatření ve vzdělávání. Zaměření vzdělávacích aktivit každé školy je ovlivněno i místem zřízení, tedy cílovou skupinou školy. Portfolia vzdělávacích služeb školy „spádové“ sociálně vyloučené lokality a školy „spádové“ satelitní vilové čtvrti se budou lišit. **Podstatné je, aby školy byly připraveny a ochotny pracovat se všemi obyvateli (rodiči, dětmi žáky) v místě svého zřízení – v tomto momentě se stýká inkluzivní a komunitní rozměr školy.**

Školy, které se snaží v rámci českého vzdělávacího systému naplňovat komunitní a inkluzivní rozměr vzdělávání nemají jednoduchou úlohu:

- jsou v očích veřejnosti touto skutečností stigmatizovány (školy jsou nálepkovány jako školy pro mentálně postižené děti, pro děti z etnických menšin, invalidy, ... = školy pro „problematiké“ děti)
- školy „spádové“ sociálně vyloučeným lokalitám jsou nálepkovány jako školy segregáčnické, jsou označovány za příčinu vzdělávacích neúspěchů romského etnika
- školy našeho typu nejsou systémově zvýhodněny, není jasně deklarována jejich role ve vzdělávacím systému
- nekonceptnost v oblasti vzdělávání sociálně znevýhodněných žáků, účelové využívání etnicity žáků, zmatení terminologie (integrace, inkluze, sociální znevýhodnění, segregace ...) poškozuje školy a tím i jejich klienty
- roztržitost vzdělávacích aktivit (paralelní „neziskové“ vzdělávací struktury) je drahá a často kontraproduktivní

Aktivity našich škol – efektivnější včasná péče, koordinovaná vzdělávací péče vycházející z pedagogiky orientované na dítě, vzdělávací péče o žáky vycházející z jejich individuálních vzdělávacích potřeb, přesnější diagnostika vzdělávacích potřeb žáků a následné nastavení a realizace individuální vzdělávací péče přímo ve škole prostřednictvím práce multidisciplinárního poradenského týmu, zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků prostřednictvím dalšího vzdělávání a sdílení příkladů dobré praxe s podobně zaměřenými školami, propojení formálního a neformálního vzdělávání prostřednictvím realizace celodenních programů – jsou pilíři inkluzivního a komunitního vzdělávacího modelu. Model komunitního a inkluzivního vzdělávání pomáhá kompenzovat speciální vzdělávací potřeby dětí a žáků (zdravotní postižení a zdravotní a sociální znevýhodnění – v našem případě se často jedná o kombinaci postižení a znevýhodnění).

II. Východiska

V ČR existují sociálně vyloučené lokality. Uvnitř nebo poblíž těchto lokalit existují základní školy, které kopírují všechny negativní charakteristiky těchto lokalit.

- V roce 2009/2010 nabízelo základní vzdělávání 4 125 základních škol. Průměrný počet žáků na 1 třídu 19,2 (2008/2009), 18,9 (2009-10)

(Výroční zpráva České školní inspekce za školní rok 2009/2010 /prosinec 2010/)

- „Ve výzkumu jsme se zaměřili na školy, do nichž docházejí děti ze 310 vyloučených lokalit, které identifikovala Mapa sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacita subjektů působících v této oblasti (MPSV, 2006). Celkem jsme na orbitu těchto lokalit identifikovali 396 škol“

(Vzdělanostní dráhy a vzdělanostní šance romských žáků a žáků ZŠ v okolí vyloučených romských lokalit, závěrečná zpráva, GAC, leden 2009)

Čili cca. KAŽDÁ 10. ŠKOLA V ČR PRACUJE S ŽÁKY ZE SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALIT

A. SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY

Celkový počet sociálně vyloučených romských lokalit v ČR – 310

(zkoumané lokality - 2005/06 – projekt ESF, zadavatel MPSV, realizace GAC, Nová škola)

charakteristiky vyloučených lokalit, ovlivňující edukaci

Bydlení

- Bydlení v nestandardních podmínkách (ubytovny, „holobyty“, azylové domy, přeplněné byty, bydlení u příbuzných)
- Nízká kvalita bydlení (malometrážní byty nižší kategorie, nedostatečně vybavené byty)
- Nevyhovující hygienické podmínky „vybydlené“ bydlení
- Vysoké ceny bydlení, neplatičství
- etnická homogenizace lokalit

Trh práce

- Nízká kvalifikace (konkurence v segmentu nekvalifikované práce)
- Nízké sociální kompetence
- Špatný zdravotní stav
- Syndrom dlouhodobé nezaměstnanosti
- Solidární sítě fungující na bázi příbuzenství
- Demotivace vyplývající z vysoké míry zadlužení (exekuce, lichva)
- Demotivace vyplývající ze špatně nastaveného sociálního systému, práce „na černo“
- „neformální ekonomické aktivity“ (sběr surovin, kriminální aktivity – prostituce, krádeže, drogy, ...)
- Diskriminace ze strany zaměstnavatelů
- Nízká prostorová mobilita

Vzdělávání

- nízká míra motivace ke vzdělávání
- absence předškolní přípravy (pouze polovina romských dětí absolvuje nějakou formu předškolní přípravy, u dětí neromských se jedná cca. o 90%)
- vysoká absence žáků (absence romských dětí jsou 3x vyšší v porovnání s jejich vrstevníky)
- problémy sociálně vyloučené lokality (viz bydlení, trh práce) - jejich vliv na vzdělávání
- nedostatečná znalost českého jazyka, absence domácí přípravy, chybějící pozitivní vzory v lokalitě, zanedbaná zdravotní postižení a znevýhodnění, nespolupráce rodičů při řešení SPU, migrace

zdroje dat:

Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti (GAC, Nová škola 2006)

Číslo převzata ze závěrečné zprávy projektu Vzdělanostní dráhy a vzdělanostní šance romských žáků a žáků, GAC, 2009/

Vybrané sociálně demografické ukazatele vztahující se k lokalitě Brno - střed:

- Vzdělání: 0,3% (vysokoškolské vzdělání), 96% (neukončené nebo ukončené ZŠ), ostatní bez vzdělání nebo vyučen, popř.SŠ
- Počet osob v jednom bytě: průměrně 5 – 6 osob
- Průměrná výše nájmu: 7500,- Kč
- Byty odpovídající III.a IV. kategorii: 60%
- Nezaměstnanost: mezi 65% - 85%
- Zadlužené domácnosti: 47% (průměrná výše zadluženosti: 220 000,-Kč)
- Problémy lokality: kriminalita (i dětská), prostituce (i dětská), návykové látky (pervitin, heroin, toluen), gamblerství, zadluženost rodin (i lichva), nedostatek relaxačních zón (parky, hřiště ...), kumulace patologických služeb (herny, zastavárny), hluk, hygienické problémy (potkani, plísně v bytech, zdevastované byty, odpadky – krádeže popelnic ...).

Data převzata ze závěrečné zprávy výzkumu *Identifikace sociálně vyloučených lokalit a zpracování jejich mapy ve městě Brně* (zadavatel Úřad vlády ČR, 11/2008).

B. KOMUNITNÍ A INKLUZIVNÍ ROZMĚR VZDĚLÁVÁNÍ

Komunitní škola

- škola plní roli vzdělávacího, poradenského a kulturního centra v místě svého zřízení
- škola reflektuje v nabídce vzdělávacích aktivit specifika spádové oblasti (v našem případě specifika sociálně vyloučené lokality)
- škola vnímá multikulturní rozměr své práce jako důležitý
- školu navštěvují žáci různých národností (Slovensko, Srbsko, Kosovo, Ukrajina, Mongolsko, Rumunsko, ...)

Inkluzivní škola

- škola vytváří inkluzivní vzdělávací prostředí - na základě diagnostiky vzdělávacích potřeb žáků individualizuje vzdělávací péči
- etnicita nevytváří nic o vzdělávacích potřebách žáků
- míra individualizace vzdělávací péče je přímo úměrná vytvořeným proinkluzivním podmínkám na školách (mezi zásadní patří posílení poradenství a nižší počty žáků ve třídách)
- východisko inkluze, jak mu rozumíme na našich školách - pracujeme s dětmi, které k nám chodí – bez výběru

organizace Člověk v tísní definovala bariéry inkluze a potřeby škol v souvislosti s realizací inkluze

Bariéry rozvoje inkluzivního vzdělání

- vysoký počet žáků ve třídách
- omezené kompetence učitelů k výuce dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
- nenaplnění potřeb učitelů je příčinou nízké motivace škol k uplatňování inkluzivního přístupu
- nedostatek asistentů pedagoga
- nedostatečné materiální vybavení, technické a prostorové bariéry
- nedostatek speciálních pedagogů, nízká míra poradenství a podpory, zejména ze strany školských poradenských zařízení, její obtížná dostupnost – služby školských poradenských pracovišť nemají dostatečnou kapacitu a jejich dostupnost je omezená
- neochota pedagogů či předsudky ve vztahu k dětem se SVP
- Pro – segregáční tlak rodičovské veřejnosti - kombinace dlouhodobého a výrazného podfinancování vzdělávacího systému a jeho spíše pro-segregačně orientované tradice
- Vzájemně provázané a posilující se bariéry nejsou dostatečně kompenzovány odpovídající mírou systémové podpory

Potřeby pedagogů v oblasti rozvoje inkluzivního přístupu

- navýšení objemu finančních prostředků – zvýhodnění pro-inkluzivně orientovaných programů škol zaměřených na žáky se SVP – individualizace vzdělávací péče
- zajištění kvalifikovaného personálu – motivace k inkluzivnímu přístupu
- dostupné odborné poradenství a diagnostika
- vytvoření prostoru pro výraznější individualizaci práce s dětmi se SVP
- odstranění prostorových bariér, zkvalitnění vybavení školy
- podpora v oblasti přípravy a administrace projektů
- zvyšování kompetencí pedagogů k podpoře žáků se SVP
- podpora v oblasti řešení výchovných problémů
- podpora v oblasti sociální dimenze integrace
- podpora v oblasti komunikace s problémovými rodiči

Další doporučení, která řeší výše uvedené potřeby jsou např.: zvýšení hodinového úvazku výchovných poradců a metodiků prevence, podpora spolupráce školy s poskytovateli sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi, pilotní ověření programu zaměřeného na kooperaci školních a sociálních služeb, podpora efektivního zvyšování kompetencí a sdílení zkušeností v oblasti práce s dětmi se SVP (např. prostřednictvím stáží), pilotní ověření programu na podporu reintegrace žáků dle ŠVP vytvořeného podle RVP ZV LMP do běžných ZŠ, podpora neformálního vzdělávání ...

Data – definované bariéry a potřeby - převzata ze závěrečné zprávy Analýza individuálního přístupu pedagogů k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, Člověk v tísni, 2009

III. Modelové aktivity

V naší škole existuje vzájemně provázaný systém včasné péče (mateřské školy, přípravné třídy), formálního vzdělávání úplné základní školy hlavního vzdělávacího proudu (včetně kurzu pro získání základního vzdělání) a neformálního vzdělávání. Zároveň existuje provázaný systém diagnostiky individuálních vzdělávacích potřeb dětí a žáků a realizace podpůrných a vyrovnávacích opatření postavený na individualizaci vzdělávací péče.

- Ve škole pracuje silné poradenské pracoviště (školní psycholog, speciální a sociální pedagog, asistent ŠPP), poradenské pracoviště je multidisciplinárním týmem odborníků, kteří ve vzájemné spolupráci identifikují speciální vzdělávací potřeby žáků v jejich přirozeném prostředí, tj. ve škole, popř. rodině a navrhnou, připravují, realizují, popř. pomáhají realizovat podpůrná a vyrovnávací opatření. Diagnostika SVP se opírá o dobrou znalost kulturního a sociálního zázemí dítěte a vychází z dlouhodobého pozorování dítěte. Poradenské pracoviště spolupracuje s dalšími relevantními subjekty (PPP, SPC, DDÚ, OSPOD, ...).

- Ve škole dále pracuje tým učitelů, projektových učitelů („odborní asistenti“) a asistentů pedagoga (asistenti pro integrované žáky/„integrační asistenti“ a asistenti z romské komunity/„komunitní“/„romští“ asistenti“). Projektoví učitelé pracují v rámci předmětových skupin a jsou využíváni v rámci výuky dle potřeb (podpůrná a vyrovnávací opatření s ohledem na individuální vzdělávací potřeby žáků), asistenti pro integrované žáky pracují s těmito žáky, asistenti z romské komunity pomáhají dětem a rodičům především na začátku PŠD a zprostředkovávají kontakt s rodiči, komunitou.

- Neformální vzdělávání je realizováno v rámci celodenního programu školy. K celodennímu programu patří edukativně stimulační skupiny, kroužky, doučování, příprava na přijímací zkoušky, kluby (centra aktivit celodenního programu), školní klub, ranní klub, školní družina.

- Škola při realizaci svých aktivit spolupracuje se školskými i neškolskými subjekty, ke kterým patří partnerské a další školy (např. v rámci Ligy komunitních škol), střední školy (např. soukromá SŠ managementu a práva), VŠ (jsme fakultní školou PedF MU), OSPOD, Policie ČR, Městská policie, DDÚ, PPP, SPC, zdravotnická zařízení, NNO (DROM, SRNM, MRK, IQ Roma servis, Ratolest, Armáda spásy, Sbs ČR,...), MŠMT (NAPIV, včasná péče), JMK (skupina škol zaměřením na inkluzivní vzdělávání), MMB, MČ Brno-střed (Brněnská síť otevřených škol, celoměstské projekty/partnerství Leeds,...), atd.

1. Včasná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami

Aktivita je zaměřena na úzkou a efektivní spolupráci školy s rodinou ve všech oblastech včasné péče – na vytváření a upevňování vztahu důvěry mezi školou a rodinou, dále na funkční, provázaný systém spolupráce subjektů včasné péče – MŠ, přípravných tříd s přesahem do 1.a 2. ročníku. Koncepcí včasné péče na naší ZŠ je provázaný systém dvou MŠ, tří přípravných tříd úzce spolupracujících s pedagogy 1.tříd, asistenty a rodinou, podpora motivace rodičů v kooperaci se subjekty poskytujícími sociální intervenci či s poskytovateli sociálních a vzdělávacích služeb pro danou cílovou skupinu. Součástí včasné péče je i oblast dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Významnou roli ve včasné péči hraje poradenství – spolupráce se školním poradenským pracovištěm (mj. se jedná o logopedickou péči - český jazyk je pro tyto děti základním integračním nástrojem, je třeba věnovat zvýšenou pozornost rozvíjení jeho porozumění).

K realizaci aktivity potřebujeme:

- metodické a koordinační řízení aktivity (metodik a koordinátor včasné péče) – součást středního článku řízení (na úrovni správců kurikula, vedoucích předmětových skupin)
- multidisciplinární diagnostika a z ní vycházející nastavení a realizace podpůrných a vyrovnávacích opatření s cílem individualizovat vzdělávací péči
- vedení edukativně stimulačních skupin
- rozvoj odborných kompetencí pedagogických pracovníků prostřednictvím DVPP
- učební pomůcky
- přípravné třídy, asistenti pedagoga (odborní, „komunitní“)

- aktuálně řešeno: projekty (např. OPVK, VIP), nenárokové složky platu (SR), dobrovolnická práce pedagogů

2. Formální a neformální vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Aktivita je zaměřena na zajištění komunitních a inkluzivních rolí školy v rámci formálního i neformálního vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Škola plní roli vzdělávacího, poradenského a kulturního centra v místě svého zřízení a reflektuje v nabídce vzdělávacích aktivit specifika spádové oblasti (v našem případě specifika sociálně vyloučené lokality). Škola vytváří inkluzivní vzdělávací prostředí - na základě diagnostiky vzdělávacích potřeb žáků individualizuje vzdělávací péči. Vzdělávání vychází z principů pedagogiky orientované na dítě (program ZaS, integrovaná tematická výuka, projektové vyučování). Silné personálně obsazené poradenské pracoviště a početnější tým pedagogických pracovníků umožňuje cílenou práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a žáky nadanými. Výstupem jsou motivovanější učitelé, asistenti, žáci a jejich rodiče, stabilizace pedagogického sboru, snížení rizika předčasného odchodu ze vzdělávání, snížení rizika odchodu žáků mimo hlavní vzdělávací proud apod.

Tato aktivita je realizována ve dvou rovinách:

- a) metodická a koordinační činnost
  - formální vzdělávání (koordinátor - předmětové skupiny//garant – průřezové téma - v rámci metodické rady školy)
  - neformální vzdělávání (koordinátor – neformální vzdělávání - v rámci metodické rady školy)
  - další metodické a koordinační činnosti (koordinátor práce ŠPP, včasné péče, dramatické výchovy, vzdělávacího programu ZaS, kariérového poradenství, práce rady knihovny, ...)
- b) asistence (dělení tříd na skupiny, více pedagogů ve třídě, cílená asistence konkrétním žákům, cílená asistence učitelů při konkrétních činnostech/projektová výuka, práce v centrech aktivit, ...)
  - odborná asistence (absolventi pedagogických oborů, snížení počtu žáků na 1 učitele//zvýšení míry individualizace vzdělávací péče)
  - asistence individuálně integrovaným žákům
  - „komunitní“ asistence (asistence romským dětem a žákům – včasná péče, počátek PŠD, komunikace s komunitou)

K realizaci aktivity potřebujeme:

- metodické a koordinační řízení aktivity (metodik a koordinátor předmětové skupiny, koordinátor neformálního vzdělávání) – součást středního článku řízení (na úrovni správců kurikula, vedoucích předmětových skupin)
- multidisciplinární diagnostika a z ní vycházející nastavení a realizaci podpůrných a vyrovnávacích opatření s cílem individualizovat vzdělávací péči

- vedení kroužků, klubů, doučování, přípravy na přijímací zkoušky, center celodenního programu apod.
  - rozvoj odborných kompetencí pedagogických pracovníků prostřednictvím DVPP
  - učební pomůcky
- aktuálně řešeno: projekty (např. OPVK, VIP), nenárokové složky platu (SR), dobrovolnická práce pedagogů

3. Poradenství s ohledem na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Aktivita je zaměřena na realizaci modelu vycházejícího ze čtyř východisek:

- přímá úměra mezi četností, popř. závažností speciálních vzdělávacích potřeb žáků ve škole a vytvořenými podmínkami v oblasti poradenství
- „*Ve škole jsou zajišťovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy“ (Vyhláška č. 72/2005 Sb. v akt. znění, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, §7)*
- efektivnější a rychlejší diagnostika přímo ve školách – diagnostika se neomezuje pouze na testování, ale i na pozorování dětí v jejich přirozeném prostředí, diagnostika reflektuje vývoj vzdělávacích potřeb
- efektivnější a přesnější diagnostika prostřednictvím práce multidisciplinárního týmu – vzdělávací potřeby jsou nahlíženy z psychologického, speciálně a sociálně pedagogického hlediska, ...
- navázání individualizované vzdělávací péče na diagnostické výstupy, průběžná modifikace této péče v závislosti na její účinnosti
- převzetí některých rolí pedagogických pracovníků (sociální práce, ...)

K realizaci aktivity potřebujeme

- metodické a koordinační řízení aktivity (metodik a koordinátor práce ŠPP) – součást středního článku řízení (na úrovni správců kurikula, vedoucích předmětových skupin)
  - obsazení rolí ŠPP - školní psycholog, školní speciální pedagog/logoped, školní sociální pedagog/pracovník, asistent ŠPP, v širším slova smyslu dále metodik prevence a výchovný poradce
- aktuálně řešeno: projekty (např. OPVK, VIP)

4. kompetence pedagogických pracovníků

Aktivita je zaměřena na DVPP v následujících oblastech:

- semináře
- kurzy, cyklické vzdělávání (prevence vyhoření, ...)
- individuální podpora – konzultace, mentoring
- skupinová podpora - supervize
- sdílení zkušeností s kolegy – kolegiální učení/vzájemné hospitace
- sdílení zkušeností s kolegy z jiných škol (vzájemné návštěvy, pedagogické „stáže“, partnerství v projektech)
- cílené zvyšování kvalifikace (certifikační procesy – program ZaS, ISSA standardy, výchovné poradenství, metodik ZaS, EVVO...)

K realizaci aktivity potřebujeme

- metodické a koordinační řízení aktivity (metodik a koordinátor DVPP)
  - financování náročnějších vzdělávacích aktivit – supervize, mentoring, výměnné stáže, ...
- aktuálně řešeno: projekty (např. OPVK)

5. spolupráce se školskými i neškolskými subjekty edukace

Aktivita je zaměřena na vytváření sítě subjektů vzdělávání, koordinaci činností jednotlivých subjektů s ohledem na efektivitu realizovaných aktivit .

K realizaci aktivity potřebujeme:

- metodické a koordinační řízení aktivity (metodik a koordinátor spolupráce s partnery, popř. součást náplně práce zaměstnanců školy – vedení školy, výchovný poradce, vedoucí PS, koordinátoři aktivit, členové poradenského pracoviště)
  - Jasná koncepce inkluze (NAPIV, včasná péče)
    - Jakou roli hraje v konceptu inkluze etnicita?
  - Jasná komunikační strategie směrem ke školám „spádovým“ sociálně vyloučeným lokalitám a bývalým zvláštním školám
    - Jakou roli hrají ve vzdělávacím systému a konceptu inkluze (komunikace se speciálními školami, popř. o nich, je min. problematická) – připomínám, že naše škola není školou speciální, nemáme žádné speciální třídy, nemáme integrované děti
  - Jasně definované kompetence a role škol a neškolských subjektů ve vzdělávání s ohledem na koncept inkluze
- aktuálně řešeno: projekty OPVK, v rámci náplně práce zaměstnanců školy, dobrovolnická práce

Závěr:

Model komunitního a inkluzivního vzdělávání je přenositelný na základní školy hlavního vzdělávacího proudu. Model inkluze řeší vzdělávání všech žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, nikoliv pouze vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním. V rámci inkluzivního modelu nepracujeme s národností či etnicitou žáků a jejich rodičů. Komunitní model samozřejmě zohledňuje charakteristiky spádové oblasti školy (mj. i etnickou příslušnost obyvatel lokality – tradice, ...)

Všechny modelové aktivity jsou v souladu s platnou legislativou, plně v intencích metodických doporučení a dalších dokumentů MŠMT (např: RVP ZV, část D, koncepce včasné péče a NAPIV, metodické doporučení 27607/2009-60 k zabezpečení rovných příležitostí, atd.), popř. stanovisek ČŠI (např: Stanovisko ke vzdělávacím programům základního vzdělávání, VZ 2009/10, kriteria hodnocení ČŠI), dále se opírají o závěry a doporučení výzkumných zpráv, jejichž zpracování iniciovalo MŠMT (především se jedná o závěry výzkumů GAC). Model inkluze zmíněné dokumenty překračuje podrobným a konkrétním rozpracováním realizace aktivit (definováním cílů, výstupů, indikátorů a nástrojů).

„Má-li být školská politika nastavena tak, aby dokázala nejvíce pomoci těm, kteří to nejvíce potřebují, vyžaduje to specifický přístup k různým typům škol. U těch s vysokým zastoupením sociálně znevýhodněných dětí to mj. znamená adekvátní finanční podporu.“

Převzato: Sociologický výzkum zaměřený na analýzu podoby a příčin segregace dětí, žáků, žáků a mladých lidí ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí, GAC, 2009

Realizace modelových aktivit není zadarmo. Financování modelových aktivit by bylo vhodné nastavit tak, aby v kompetenci ředitele konkrétní školy bylo použito navýšené finanční prostředky dle konkrétních potřeb klientů této školy (snížený počet žáků ve třídě, odborná či komunitní asistence, posílení poradenství, bezplatná realizace podpůrných a vyrovnávacích opatření, ...).

Dodatek 1: **Indikátory – speciální vzdělávací potřeby**

ZDRAVOTNÍ POSTIŽENÍ A ZNEVÝHODNĚNÍ

legislativní východiska:

- Zdravotním postižením je pro účely tohoto zákona mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, vady řeči, souběžné postižení více vadami, autismus a vývojové poruchy učení nebo chování.

- Zdravotním znevýhodněním je pro účely tohoto zákona zdravotní oslabení, dlouhodobá nemoc nebo lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování, které vyžadují zohlednění při vzdělávání.

(Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), §16)

- Za žáky s těžkým zdravotním postižením se pro účely této vyhlášky považují žáci s těžkým zrakovým postižením, s těžkým sluchovým postižením, s těžkým tělesným postižením, s těžkou poruchou dorozumívacích schopností, hluchoslepí, se souběžným postižením více vadami, s autismem, s těžkým tělesným nebo středně těžkým, těžkým či hlubokým mentálním postižením. Těmto žákům s ohledem na rozsah speciálních vzdělávacích potřeb náleží nejvyšší míra podpůrných opatření.

(Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, §1)

Indikátory zdravotního postižení a znevýhodnění, které sledujeme

A: Zdravotní postižení

1. mentální postižení — LMP diagnostikované PPP, SPC, ŠPP (školní poradenské pracoviště)

a) Lehká mentální retardace

b) Pseudoretardace (zdánlivá mentální retardace) – nejedná se o postižení

charakteristika s ohledem na potřebnost podpůrných/vyrovnávacích edukačních opatření - žáci vykazují stejné symptomy jako žáci s lehkým mentálním postižením, ale tento stav není neměnný, vyplývá ze sociálního znevýhodnění

2. specifické poruchy učení – SPU diagnostikované PPP, ŠPP

Diagnostikovaných SPU (PPP) máme velmi málo. Tato diagnóza souvisí s intelektovými schopnostmi. Pokud má dítě rozumové schopnosti pod průměrem, SPU se nedagnostikuje. A to v případech, kdy dítě dělá specifické chyby. Takový žák je PPP označen za podprůměrného s dys obtížemi, což není zdravotní postižení. Problémy typu dys obtíže jsou u našich žáků velmi časté.

3. poruchy chování – ADHD diagnostikované na psychiatrii, neurologii

Pro rodiče mnohdy takové chování norma, nevidí problém a ani důvod proč navštívit poradnu, nebo jiné odborné pracoviště.

Charakteristika s ohledem na potřebnost podpůrných/vyrovnávacích edukačních opatření - jsou charakterizovány opakujícím se a trvalým obrazem disociálního, agresivního a vzdorovitěho chování, které narušuje výuku takovým způsobem, že by mnohdy bez zásahu ŠPP a odvedení žáka do pracoviště ŠPP, nemohla výuka ve třídě pokračovat.

4. poruchy řeči - vývojová dysfázie, dyslalie, selektivní mutismus, koktavost, symptomatické poruchy řeči při mentální retardaci

Velmi často se setkáváme s žáky s opožděným vývojem řeči- strukturní nebo systémové narušení jedné či většího počtu, případně i všech oblastí vývoje řeči (osvojování mateřského jazyka) vzhledem k chronologickému věku dítěte. Děti ze sociálně znevýhodněného prostředí mluví málo, opožděně a nesprávně, což je důsledkem vlivem nedostačujícího prostředí, dítě trpí nedostatkem citových vazeb, nemá dostatek řečových podnětů, chybí správný řečový vzor a dítě se proto může ve vývoji opožďovat

5. další zdravotní postižení (tělesné, zrakové, sluchové, autismus, více vad)

B: Zdravotní znevýhodnění

1. dlouhodobá onemocnění a zdravotní oslabení (epilepsie, diabetes,) a lehčí zdravotní poruchy vedoucí k poruchám učení a chování

2. zdravotní postižení a znevýhodnění, které vycházejí ze zanedbaní a neléčení lehkých zdravotních poruch dětí ze strany rodičů

Jedná se o kombinaci zdravotního postižení a znevýhodnění se sociálním znevýhodněním. Zanedbání péče prohlubuje závažnost zdravotního problému a komplikuje edukaci (zrak, sluch, logopedická péče, vracející se onemocnění s následnou absencí)

3. hygienické problémy, návyky a z nich vyplývající zdravotní problémy ovlivňující edukaci (hepatitis typu A, vši,...)

SOCIÁLNÍ ZNEVÝHODNĚNÍ

legislativní východiska:

- Sociálním znevýhodněním je pro účely tohoto zákona

a) rodinné prostředí s nízkým sociálně kulturním postavením, ohrožení sociálně patologickými jevy,

b) nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova, nebo

c) postavení azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky podle zvláštního právního předpisu.

(Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), §16)

- Za žáka se sociálním znevýhodněním se pro účely poskytování vyrovnávacích opatření podle odstavce 2 považuje zejména žák z prostředí, kde se mu nedostává potřebné podpory k řádnému průběhu vzdělávání včetně spolupráce zákonných zástupců se školou, a žák znevýhodněný nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka.

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, §1

Indikátory sociálního znevýhodnění, které sledujeme:

1. bydliště v sociálně vyloučené lokalitě (popř. kdekoli na ubytovně)

- o Zábrdovice, Židenice (Brno-střed, Brno-sever): Cejl, Bratislavská, Francouzská, Spolková, Příční, Stará, Hvězdová, Přadlácká, Körnerova, Soudní, Milady Horákové, Vlhká, Špitálka, Plynárenská, Stavební, Podnásepní, Křenová, Kuldova, Krokova, Šámalova, Životského, Markéty Kuncové
- o Královo Pole (Brno Královo Pole, Brno-střed): Staňkova, Lidická, Křížkova
- o Husovice (Brno-sever): Vranovská, Mostecká, Dukelská třída, Hálkova, Nováčkova, Dačického, Rotalova, nám. Republiky, Lieberzeitova, Jana Svobody

(zdroj: Identifikace sociálně vyloučených lokalit a zpracování jejich mapy ve městě Brně, 11/2008, závěrečná zpráva VeryVision s.r.o./žadavatel Úřad vlády ČR)

2. postavení azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území ČR podle zvláštního pr. předpisu, nařízená ústavní výchova nebo uložená ochranná výchova

(Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v aktuálním znění, §16)

3. nedostatečná znalost vyučovacího jazyka

Souvislosti: migrace, vzdělanostní úroveň (jazyková vybavenost) v rámci sociálně vyloučených lokalit, absence předškolního vzdělávání, absence v rámci PŠD, romský etnoelekt

4. spolupráce se ZZ (popř. osobami zodpovědnými za výchovu) se školou

Zákonný zástupce je povinen:

- zajistit, aby dítě a žák docházel řádně do školy nebo školského zařízení,

- na vyzvání ředitele školy nebo školského zařízení se osobně zúčastnit projednání závažných otázek týkajících se vzdělávání dítěte nebo žáka,

- informovat školu a školské zařízení o změně zdravotní způsobilosti, zdravotních obtížích dítěte nebo žáka nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání,

- dokládat důvody nepřítomnosti dítěte a žáka ve vyučování v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem,

- oznamovat škole a školskému zařízení údaje podle § 28 odst. 2 a 3 a další údaje, které jsou podstatné pro průběh vzdělávání nebo bezpečnost dítěte a žáka, a změny v těchto údajích

(Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v aktuálním znění, §22)

- další skutečnosti dokládající (ne)efektivitu spolupráce (popř. komunikace) ZZ se školou – mj. aktivní zájem o výsledky dítěte ve škole, dodržování dohod (termíny, splátkové kalendáře, domluvené postupy,...), ochota aktivně řešit problémy (hygienické, náprava logopedických, speciálně pedagogických a dalších obtíží, vybavenost pomůckami, ...)

5. omluvená, neomluvená absence žáka za sledované období (pololetí), popř. pozdní příchody
6. předškolní příprava (MŠ, přípravný ročník), průběh PŠD (migrace/PŠD v zahraničí, DD, DDÚ, ...)
7. rizikové chování

návykové látky, kriminalita, šikana, vandalismus, agresivita/násilí, krádeže, předčasná sexuální aktivita

8. nutnost spolupráce se subjekty mimo školu

- **OSPOD** (ve věci oznamovací povinnosti, hlášení vysoké absence, výskytu soc. pat. jevů, s vysokým rizikem vzniku a vývoje poruchy chování, s podezřením na týrání, zneužívání, domácí násilí, zanedbání péče, ve věci odpovědi na žádost – soudní dohled, soudní jednání ve věci úpravy práv a povinností k nezl., změna výchovy, pěstounská péče, opatrovnictví, podezření na zanedbání povin. péče aj., ve věci žádosti o spolupráci při zprostředkování kontaktu s osobou zodpovědnou za výchovu, zjištění jména osob zodpovědných za výchovu, aktuálního bydliště dítěte, o součinnost ve věci řešení absence aj.)
- **PMS** (ve věci odpovědi na žádost – dohled probačního úředníka)
- **NNO** (ve věci zprostředkování nabídky služeb – soc. hyg. péče, doučování, motivace osob zodpovědných za výchovu ke spolupráci se školou aj.)
- **soud** (účasti pracovníka školy na soudním jednání na výzvu soudu)
- **PČR** (ve věci odpovědi na žádost, žádost o pomoc při agresivním chování žáka)
- **ÚMČ – přestupková komise** - Hlášení na přestupkovou komisi - oznámení o zanedbání školní docházky
- **DDÚ (dětský diagnostický ústav)** - sdílení informací o žácích v péči DDÚ
- **Dětská psych. léčebna** – sdílení informací o léčených žácích

9. další skutečnosti ovlivňující edukaci, které mají etnické či sociální souvislosti

- hygienické problémy (hygienické návyky, hygienické problémy - vši, špinavé/nedostatečné oblečení, ...)
- nedostatečná výbava na vyučování (nedostatečné vybavení pomůckami, nenošení pomůcek,...)
- nedostatek času a prostoru na domácí přípravu, neochota rodičů zajistit základní školní pomůcky, prioritou pracovat doma (péče o sourozence), nezvyk na pevný denní režim, řád a aktivity vyžadující dlouhodobé soustředění
- *„Informace pro učitele“ projekt Varianty, Člověk v tísni, společnost při ČT, o.p.s., 2002*
- příslušnost k sociální nebo etnické skupině (kastě, rodině ...) – moravští, slovenští, olášští Romové,..., vztah k majoritě – v případě ovlivňujícím edukaci (olášská princezna a role sluhy ve škole)
- kombinace sociálního znevýhodnění se zdravotním postižením a znevýhodněním, popř. nadáním – časté dlouhodobé zanedbávání léčení (nápravy) zdravotních problémů (příklad – logopedické problémy)

VÝJIMEČNÉ NADÁNÍ

Sledujeme celkové nadání, také směry ve kterých dítě vyniká (např. hudební, výtvarné, pohybové...).

DALŠÍ SPECIFIKA

1. předčasný pohlavní život , rizikové sexuální chování

- těhotenství, mateřství
- kapavka, hepatitis typu C

2. opožděný vývoj řeči - vzhledem k chronologickému věku dítěte (nejčastěji zanedbání nápravných opatření ze strany rodičů)

Dodatek 2:

Podpůrná a vyrovnávací opatření

- Vzdělávání dětí, žáků a studentů (dále jen "žák") se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen "speciální vzdělávání") a vzdělávání žáků mimořádně nadaných se uskutečňuje s využitím vyrovnávacích a podpůrných opatření.
- Vyrovnávacími opatřeními při vzdělávání žáků se zdravotním nebo sociálním znevýhodněním se pro účely této vyhlášky rozumí využívání pedagogických, popřípadě speciálně pedagogických metod a postupů, které odpovídají vzdělávacím potřebám žáků, poskytování individuální podpory v rámci výuky a přípravy na výuku, využívání poradenských služeb školy a školských poradenských zařízení, individuálního vzdělávacího plánu a služeb asistenta pedagoga~2). Škola tato opatření poskytuje na základě pedagogického posouzení vzdělávacích potřeb žáka, průběhu a výsledků jeho vzdělávání, popřípadě ve spolupráci se školským poradenským zařízením.
- Podpůrnými opatřeními při vzdělávání žáků se zdravotním postižením se pro účely této vyhlášky rozumí využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, kompenzačních, rehabilitačních a učebních pomůcek, speciálních učebnic a didaktických materiálů, zařazení předmětů speciálně pedagogické péče, poskytování pedagogicko-psychologických služeb~1), zajištění služeb asistenta pedagoga~2), snížení počtu žáků ve třídě nebo studijní skupině nebo jiná úprava organizace vzdělávání zohledňující speciální vzdělávací potřeby žáka.
- Podpůrnými opatřeními při vzdělávání mimořádně nadaných žáků se pro účely této vyhlášky rozumí využití speciálních metod, postupů, forem a prostředků vzdělávání, didaktických materiálů, poskytování pedagogicko-psychologických služeb, nebo jiná úprava organizace vzdělávání zohledňující vzdělávací potřeby těchto žáků.

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných, §1

výběr konkrétních podpůrných a vyrovnávacích opatření na naší škole:

1. popis individuálních vzdělávacích potřeb žáka („multidiagnostika“ - pedagogická, speciálně a sociálně pedagogická, psychologická diagnostika)

- pedagogický sbor ve spolupráci s poradenským pracovištěm školy, rodiči, popř. dalšími institucemi (OSPOD, PPP, SPC, psychiatrické léčebny, ...) zjišťují vzdělávací potřeby žáků (přičemž testová diagnostika úrovně intelektové výkonnosti žáků je pouze jednou z mnoha cest zjišťování vzdělávacích potřeb žáků)

2. skupinová diagnostika

- screening třídního klimatu, screening inteligence, komplexní kariérové poradenství, styly učení, zájmové dotazníky a ankety

3. komunikace se zákonnými zástupci žáků, konzultace

- přímo (na základě pozvánky třídního učitele, poradenského pracoviště, vedení školy, popř. kdykoli se ZZ dostaví do školy) nebo prostřednictvím asistentů pedagoga
- klub rodičů
- konzultační činnost – psychologické, speciálně pedagogické, sociálně právní, kariérové ... poradenství

4. individuální podpora – individuální plány

- IVP (§18 školského zákona, §6 vyhl. 73/2005) – zajišťováno většinou formou individuální integrace
- VP (vzdělávací plán//§50 školského zákona) – vzdělávací plán pro žáky, kteří se nemohou ze zdravotních nebo jiných závažných důvodů účastnit vyučování (př: těhotenství, péče o vlastní dítě, psychiatrické dg., ...)
- POR (plán osobního rozvoje - nástroj individualizace vzdělávací péče/zjednodušený IVP žáka)

5. individuální a skupinová podpora (poradenské pracoviště)

- individuální terapie, reedukace SPU
- pomoc při řešení aktuálních problémů žáků – např. podezření ze šikany, sexuální obtěžování ...
- konzultace v akutní intervenci – např. dítě ohroženo na zdraví, nezvladatelné chování žáka, potřeba separace žáka mimo třídu
- individuální konzultace s rodiči – výsledky diagnostiky, problémové chování žáka, poradenství, atd., učitelé – ohledně SVP žáků, osobní problémy učitelů, dalšími subjekty (psychiatrie, PPP, psychologie, PČR, OSPOD...) - aktuálně řešené kauzy jednotlivých žáků, poradenství
- preventivní činnost – např. sexuální výchova, adaptační programy, miniadaptační programy(v případě nově příchozího žáka, změny třídního učitele...), hygiena učení
- skupinová práce s problematickými žáky (tzv.skupinky)
- podpora zdravého klimatu ve školních třídách za použití intervenčních postupů (debata se třídou....)

6. speciální vzdělávací potřeby (dokumentace) – report (příloha KL žáka)

report obsahuje informace o:

- speciálních vzdělávacích potřebách žáka
- postupu žáků v rozvoji klíčových kompetencí během studia vč. sebehodnocení žáků
- doporučení k edukaci, postupy při reedukace

7. výchovně vzdělávací asistence - snížení počtu žáků na 1 pedagoga/individualizace vzdělávací péče

- projektový (tandemový) učitel – dělení tříd na skupiny, popř. asistence kmenovému pedagogovi ve třídě)
- asistent pedagoga (individuální integrace) – asistence integrovaným žákům
- asistent pedagoga (komunitní) – především v rámci včasné péče a na začátku PŠD
- asistence (členové ŠPP) – práce s žáky SPU, popř. v rámci krizových intervencí

8. kariérové poradenství - včetně mentorského programu

9. vzdělávací program

- ŠVP vycházející z RVP ZV (resp. RVP PV), vzdělávací program Začít spolu, ITV, projektová výuka,

10. hodnocení

- zohlednění individuální povahy postižení nebo znevýhodnění s akcentem na hodnocení motivační (pozitivní), použití slovního hodnocení, kombinace klasifikace a slovního hodnocení

11. materiální zabezpečení vzdělávání (odborné učebny, ...), speciálně pedagogické pomůcky

12. celodenní program – systém neformálního vzdělávání

- edukativně stimulační skupiny pro přípravné třídy a MŠ (všechny přípr. třídy a všechna oddělení MŠ)
- kroužky pro přípravné třídy a MŠ (taneční, výtvarný, dramatický, ...)
- příprava na vyučování („doučování“) – všechny třídy 1. stupně ZŠ, na 2.st. dle zájmu (aktuálně ČJ)
- příprava na přijímací zkoušky (všechny vzdělávací oblasti)
- kroužky pro ZŠ (mediální, taneční, hudební, školní časopis, ...)
- ranní klub (7:00-7:40)
- kluby - centra aktivit celodenního programu (mezi dopoledním a odpoledním vyučováním) – sportovní, hudební
- školní klub (v rámci ŠK školní informační centrum/knihovna)
- školní družina

13. včasná péče (2 MŠ, 3 přípravné třídy)

14. kurz pro získání základního vzdělání

- pro žáky, kteří splnili PŠD, ale nezískali základní vzdělání (plnění PŠD mimo hlavní vzdělávací proud, opakování ročníku)

15. preventivní programy

- široký školní systém prevence + zajišťování preventivních programů z mimoškolních organizací (PČR, NNO a další)

16. veškerá podpůrná a vyrovnávací opatření jsou poskytována zdarma

- účast v rozvojových a dotačních programech, aktivity v rámci evropských dotačních programů

17. reintegrace žáků vzdělávaných dle ŠVP (RVP ZV LMP) do základních škol hlavního vzdělávacího proudu

- v případě naší školy převyšuje každoročně počet žáků přijatých z programu RVP ZV LMP (reintegrace) počet žáků do tohoto programu odeslaných

18. příprava metodických materiálů (učebnice AJ pro romské žáky, sborník romských pohádek, romské zvyky, ...)

